

Granskning Pressens politiska inriktning

Är tidningens färg

Sedan födseln har de svenska dagstidningarna drivit en politisk linje. Idag menar många att ledarsidorna spelat ut sin roll. Patrik Lundberg har tagit hjälp av en journalist från Sydsvenskan och en från Efter Arbetet för att ta reda på om opinionsjournalistik är en publicistisk blindtarm.

Text: Patrik Lundberg

”Ledarsidan är en del av tidningens själ”

Tredje våningen på Sydsvenskans huvudkontor är fylld till bredden av reportrar, fotografer och redigerrare som följer flödet. Nyhetscheferna springer från bord till bord och delar ut uppdrag. Webbredaktörerna sitter med blåljudet i ena örat och tippstelefonen i andra.

Två våningar upp sitter ledarredaktionen. Här är det knäpptyst. Heidi Avellan slår sig ner och smakar av sitt te, ur en kopp med USA:s karta som motiv.

– Den är från republikanernas valkampanj. När man håller på varmt vatten blir delstaterna röda.

Vägen till posten som politisk chefredaktör började på Hufvudstadsbladet i Finland och fortsatte sedan till Sverige som stringer för olika nordiska medier.

– Jag hade jobbat en del med opinionsjournalistik redan som stringer, då jag gjorde mycket recensioner av film, litteratur och teater.

När Heidi Avellan sökte tjänsten som ledarskribent på Sydsvenskan fick hon frågan: ”Är du oberoende liberal?”

– Jag är uttalat socialliberal och det passade ägarna bra. Jag ligger någonstans mellan de ljusblå moderaterna och socialdemokraternas högerflank.

För henne är ledarsidorna, av tradition, en del av tidningens själ. Hon talar om hur dagstidningen kom till för att förändra samhällsutvecklingen.

– Det är tack vare den liberala pressen som Sverige utvecklades till ett modernt och rikt land. En dagstidning utan opinionssidor känns inte särskilt intressant. Vi har public service för sådana uppdrag.

Det är även av traditionella skäl som Sydsvenskan aldrig skriver under sin huvudledare.

– Det är en gammal svensk,

– Jag älskar mitt jobb, så klart, säger Heidi Avellan politisk chefredaktör på Sydsvenskan.

Foto: Hampus Jarnlo

Heidi Avellan om:

Att sakna en politisk motpol i Skåne:

– Jag saknar Arbetet. Sydsvenskans ledarsidor har ett tungt ansvar och vi försöker möta det genom att ta in andra röster i debattartiklar och ha krönikörer som breddar debatten. Vi har inget intresse av att ha monopol på åsikter.

Att rösta:

– Jag röstar. Men jag berättar inte.

Kommentarer och läsarmejl:

– Jag får kanske 100-120 mejl per dag. Jag ägnar i snitt en timme per dag åt dem.

– Tidningen har väldigt kloka, insatta läsare som gärna för en diskussion.

– Vi har också läsare som vill uttrycka att jag är en komplett idiot och det är de berättigade till.

och anglosaxisk, presstradition som vi inte ser någon anledning att ändra på. Det är inte någon enskild skribent som tycker något, det är tidningens åsikt, alltså ”Sydsvenskan tycker”.

Just formuleringen ”Sydsvenskan tycker” har varit jobbig för de allmänreportrar som inte kan hålla med om åsikterna. De känner att de dras över en kam och människor de intervjuar utgår från att de är liberala. Ett förslag

har varit att istället skriva ”Sydsvenskans ledarredaktion tycker”. Men det förslaget slår Heidi Avellan från sig.

– Det är Sydsvenskan som tycker. Precis på samma sätt som att allmänna redaktionen inte tycker någonting, så tycker inte ledarredaktionen heller. Hur skulle vi kunna göra det?

Ledarsidornas läsekrets består mest av medelålders män, men det betyder inte att de är målgruppen.

– Tvärtom bemödar jag mig att skriva för dem som till exempel är 23-åriga tjejer. Har vi sju sådana och får en åttonde är det en stor seger.

Sedan Heidi Avellan började som chef har hon jobbat aktivt för att bredda läsekretsen. Bland annat genom att signera vissa ledare och vara aktiv på webben genom twitter och podradio.

– Vi publicerar även ledare i notisform som gör det lättare att fastna vid sidan. Jag ser det som själva poängen att bilda opinion och ju fler vi når, ju bättre lyckas vi. Du kan säga att det är ren och skär populism, jag säger att det är mitt uppdrag.

Det är inte svårt att hitta nya duktiga ledarskribenter. Om Sydsvenskan utlyser tre sommarvikariat brukar det komma in 40-50 ansökningar.

– Ledarjournalistik har stigit i status de senaste åren, från att ha varit ett grått och anonymt släkte. Du får en röst och får vara med i det offentliga samtalet. Det har blivit sexigt att vara ledarskribent. **Kan du gå tillbaka till jobbet som nyhetsskildrare med trovärdighet i framtiden?**

– Det beror på vad jag skulle göra. Att gå in som politisk kommentator är fullständigt otänkbart. Trovärdighet är oändligt viktigt. ■

vikttig?

”Många har saknat Arbetet”

Tre världsmästarkast med liten boll från Arbetets gamla lokaler på Bergsgatan i Malmö ligger Efter Arbetets kontor. Sedan starten i februari i år delar redaktionen bostad med en socialdemokratisk förening.

Det lilla kontoret har tre skrivbord, men idag sitter lokalredaktören Linnea Nilsson ensam på kontoret.

– Det är roligt, men det har varit tufft i början. Vi har fått börja helt från noll.

Linnea Nilsson tror att många läsare vill ha en tidning som ligger dem nära politiskt.

– Vi är viktiga, vi märker att många har saknat Arbetet. Flera har hört av sig och sagt: ”Äntligen något annat”.

Hon anser att det finns bra saker även i de oberoende liberala tidningarna, men att det skapar en slags distans om läsaren själv är vänster.

”

Journalistik för mig handlar om att komma så nära sanningen som möjligt.

– Som läsare tror jag att om man står till vänster politiskt bläddrar man bara förbi ledarsidorna om man känner att man aldrig håller med. Man känner inte att ”det här är min tidning”.

Trots att Efter Arbetet har en tydlig politisk prägel anser Linnea Nilsson att reporterna inte behöver vara socialdemokrater.

– Nej, vi är ju inte partipo-

Foto: Tobias Wallin

– Vi är inte socialdemokrater någon av oss som jobbar här, säger Linnea Nilsson, lokalredaktör på Efter Arbetet.

litiskt lojala, vi är inte socialdemokrater någon av oss som jobbar här. Men sen vill man inte jobba på våra tidningar om man är moderat, det vill man ju inte.

Samtidigt tror hon inte att journalister kan vara objektiva, eftersom de gör ett urval när de väljer saker att ta upp.

– Man tänker ju också på sin läsekrets, vi har ju många som står till vänster. Vi försöker hitta saker som vi inte tycker Sydsvenskan har med till exempel. Men samtidigt lyssnar vi alltid på alla sidor.

Hade du kunnat gå tillbaka och arbeta som reporter på en

liberal tidning med trovärdighet?

– Ja, det tror jag. Det hade sett likadant ut där. Journalistik för mig handlar om att komma så nära sanningen som möjligt.

Linnea Nilsson tar en konstpaus. Sedan fortsätter hon.

– Men man är rätt naiv om man tror att man är objektiv. Jag tror bara man lurar sig själv.

Känns det konstigt att vara oberoende socialdemokratisk och samtidigt bo hos dem?

– Jo, vi har nya lokaler på gång faktiskt. Det ska bli skönt att flytta. ■

Åsa
Waldemarsson

Det går inte att skriva allt

Det började som en helt vanlig måndag. Ett okänt kriminellt gäng hörde av sig till tidningen. De ville berätta sin version av den omskrivna utpressningen. Kriminalreportern, fotografen och jag åkte ut till stadsdelen gänget huserade i och terroriserade.

Två löpare i stora tröjor med huvor mötte oss vid den lokala matbutiken. Efter en kort promenad över en gräsplan och genom en mörk korridor blev vi inlåsta i ett kalt rum tillsammans med gängets ledare och fyra andra medlemmar. Löparna höll vakt utanför den låsta dörren.

”

Är det en kamera du har där? sa han och pekade på min stora brosch.

– Jävlas någon med oss så jävlas vi med dem, sa den maskerade ledaren och tog ett bloss på cigaretten.

– Men vi har inget med den påstådda utpressningen att göra, tillade han.

Runt omkring honom stod de andra medlemmarna och försökte se avslappnade ut, men nervöst fimpade de cigarett efter cigarett samtidigt som de tänkte nya.

Under fullständig tystnad.

Nästan.

För snart öppnade en av dem munnen och pekade på mig.

– Är det en kamera du har där? sa han och pekade på min stora brosch i form av en blomma.

– Nej.

– Ta av den så jag får kolla.

Irriterat tog jag av den, samtidigt som jag funderade på om han skulle kasta den i golvet och trampa på den. Men istället inspekterade han den noga, vände och vred. När han inte hittade något misstänkt räckte han fram broschen till mig.

– Den är fin, sa han.

– Tycker jag med. Det är därför jag vill ha tillbaka den, svarade jag och stoppade ner den i fickan.

När vi lämnade det inrökta källarummet lät jag kriminalreportern veta vad jag egentligen tyckte om det okända kriminella gänget; att de var en grupp småglin som inte hade något bättre för sig än att hänga i ett övergivet cykelrum.

– Jag tycker likadant, men det kan man inte skriva, svarade han.

Istället blev det en artikel om ”gänget som sätter skräck i stan”.

Stora svarta rubriker och en nöjd nyhetsredaktör.

Kriminalreportern hade rätt i det han sa. Vissa saker kan man inte skriva, för då blir inte artikeln läsvärd.

Åsa W

Detta är inte en kamera.

Foto: Patrik Lundberg